

Na osnovu člana 43 stav 1 tačka 5 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", broj 5/16 i 51/17) i člana 12 stav 1 tačka 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list Crne Gore", broj 36/17), Odbor Regulatorne agencije za energetiku, na sjednici od 14.05.2019. godine, utvrdio je

METODOLOGIJU ZA UTVRĐIVANJE REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I NAKNADE ZA RAD OPERATORA TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Metodologija je objavljena u Službenom listu Crne Gore broj 27/19

I OPŠTE ODREDBE

Predmet i obim primjene

Član 1

- (1) Ovom metodologijom utvrđuju se uslovi, način i postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta.
- (2) Naknada utvrđena na osnovu ove metodologije primjenjuje se na:
 - 1) operatora prenosnog sistema,
 - 2) operatora distributivnog sistema,
 - 3) snabdjevače,
 - 4) kupce samosnabdjevače,
 - 5) snabdjevača poslednjeg izbora i ranjivih kupaca,
 - 6) proizvođače,
 - 7) trgovce.

Principi

Član 2

Ova metodologija zasniva se na principima:

- 1) ravnoteže između interesa operatora tržišta i korisnika usluga koje operator tržišta pruža kroz obavljanje energetske djelatnosti,
- 2) korisnik plaća,
- 3) obezbjeđenja da se energetska djelatnost koju obavlja operator tržišta vrši na nediskriminatoran i transparentan način,
- 4) obezbjeđenja da se naknada za rad operatora tržišta utvrđuje na transparentan i nepristrasan način, na osnovu nediskriminatornih kriterijuma, i
- 5) obezbjeđenja održivosti poslovanja operatora tržišta.

Metod regulacije

Član 3

U postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda operatora tržišta primjenjuje se regulatorni metod "trošak plus", koji utvrđivanje naknada zasniva na opravdanim troškovima poslovanja, trošku amortizacije uz obezbjeđivanje razumne dobiti.

Izrazi

Član 4

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovoj metodologiji imaju značenje utvrđeno Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon).
- (2) U ovoj metodologiji se koriste izrazi koji imaju sljedeće značenje:
 - 1) **Regulatorni period** čine jedna ili više kalendarskih godina za koje se utvrđuju regulatorno dozvoljeni prihod i naknada za rad operatora tržišta;
 - 2) **Prethodni regulatorni period** je regulatorni period koji prethodi regulatornom periodu u kojem se podnosi zahtjev;
 - 3) **Obračunski period** je vremenski period za koji se vrši obračun izvršenih usluga operatora tržišta, koji je, po pravilu, kalendarski mjesec;
 - 4) **Godina podnošenja zahtjeva (t)** je godina u kojoj operator tržišta podnosi Regulatornoj agenciji za energetiku (u daljem tekstu: Agencija) zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za naredni regulatorni period;
 - 5) **Inflacija (I)** je projektovana inflacija u Crnoj Gori, koju objavljuje nadležna institucija.
 - 6) **Proporcionalni metod obračuna amortizacije** je metod prema kojem je godišnji trošak amortizacije po osnovnom sredstvu isti u toku vijeka trajanja sredstva.

Trajanje regulatornog perioda

Član 5

Trajanje regulatornog perioda Agencija utvrđuje posebnom odlukom najmanje šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva iz člana 13 ove metodologije.

II REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD Elementi regulatorno dozvoljenog prihoda

Član 6

- (1) Regulatorno dozvoljeni prihod (u daljem tekstu: prihod), koji se ostvaruje obavljanjem energetske djelatnosti na godišnjem nivou RDP_{t+n} , izračunava se primjenom sljedeće formule i iskazuje u eurima, (€):

$$RDP_{t+n} = TP_{t+n} + A_{t+n} + RD_{t+n}$$

gdje je:

TP_{t+n} - troškovi poslovanja iz člana 7 ove metodologije,

A_{t+n} - amortizacija utvrđena za regulatornu godinu iz člana 8 ove metodologije,

RD_{t+n} - razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti iz člana 9 ove metodologije,

n - 1, 2, 3...

- (2) Za transponovanje u naknadu, prihod iz stava 1 ovog člana za regulatorni period umanjuje se za utvrđene ostale prihode iz člana 10 ove metodologije.
- (3) Pri utvrđivanju prihoda za transponovanje u naknadu za rad uzimaju se u obzir korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i finansijske veličina od utvrđenih, izvršene u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.

Troškovi poslovanja

Član 7

- (1) Troškovi poslovanja su tehno-ekonomski opravdani troškovi koji su u funkciji obavljanja djelatnosti, utvrđeni za regulatornu godinu, a obuhvataju: troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode, troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, finansijske rashode, ostale rashode i nematerijalne troškove osim troškova reprezentacije.
- (2) Troškovi poslovanja za prvu godinu regulatornog perioda utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{TPu}_{t+1} = (\mathbf{TP}_t^{\mathbf{ut}} \pm \mathbf{Zs}_{t+1}) * (\mathbf{1} + \mathbf{I}_{t+1}) \pm \mathbf{Zp}_{t+1}$$

\mathbf{TPu}_{t+1} - troškovi poslovanja utvrđeni za prvu godinu regulatornog perioda,

$\mathbf{TP}_t^{\mathbf{ut}}$ - utvrđeni troškovi poslovanja za godinu podnošenja zahtjeva,

\mathbf{I}_{t+1} - projektovana inflacija, (%)

\mathbf{Zs}_{t+1} - planirano povećanje ili smanjenje troškova poslovanja $\mathbf{TP}_t^{\mathbf{ut}}$ koje će nastati u godini t+1 usled okolnosti na koje operator tržišta ne može uticati, a koje su nastale u toku regulatornog perioda u kome se podnosi zahtjev, (€)

\mathbf{Zp}_{t+1} - planirani iznos finansijskih troškova po osnovu kreditnog zaduženja za nabavku sredstava i opreme neophodne za obavljanje energetske djelatnosti, odobrenih od strane Agencije u postupku utvrđivanja prihoda i naknade, koji se utvrđuje u skladu sa st. 3 i 4 ovog člana, (€)

- (3) Parametre \mathbf{Zs}_{t+n} i \mathbf{Zp}_{t+n} predlaže operator tržišta, a utvrđuje Agencija na osnovu podataka, obrazloženja i dokumentacije dostavljene u postupku utvrđivanja prihoda.
- (4) Operator tržišta je dužan da se pri planiranju nabavke sredstava i opreme iz stava 2 ovog člana opredijeli za najpovoljnija rješenja koja iziskuju najmanje uvećanje troškova poslovanja, kao i da dokaže opravdanost predloženih nabavki dostavljanjem:
- 1) spiska neophodnih sredstava i opreme, uz obrazloženje za svako sredstvo pojedinačno koje sadrži namjenu i koristi, izvore finansiranja, vrijednost nabavke i analizu uticaja na troškove poslovanja,
 - 2) ponuda poslovnih banaka za kreditno zaduživanje za svako sredstvo pojedinačno, uz analizu koja sadrži period otplate kredita (analizu urađenu za period od 5, 7, 10 i 15 godina) iznos kredita, kamatnu stopu, iznos glavnice, kamate i godišnji iznos potreban za otplatu kredita,
 - 3) predloga najpovoljnije ponude za finansiranje nabavke sredstava i opreme, uz obrazloženje.

- (5) Troškovi poslovanja za drugu godinu regulatornog perioda utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{TPu}_{t+2} = (\mathbf{TP}_{t+1}^{\mathbf{ut}} \pm \mathbf{Zp}_{t+2}) * (\mathbf{1} + \mathbf{I}_{t+2})$$

- (6) Troškovi poslovanja za treću i svaku narednu godinu regulatornog perioda utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{TPu}_{t+n} = (\mathbf{TP}_{t+n-1}^{\mathbf{ut}} \pm \mathbf{Zp}_{t+n}) * (\mathbf{1} + \mathbf{I}_{t+n})$$

gdje je:

$\mathbf{n} - 3...$

- (7) Obaveza operatora tržišta je da obrazloži jednokratne i trajne promjene troškova i da ih dokaže

računovodstvenom dokumentacijom i evidencijama koje se vode u skladu sa zakonom kojim je uređeno računovodstvo, računovodstvenim standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama energetske subjekta.

- (8) Kod utvrđivanja prihoda, u troškove poslovanja ne uključuju se:
- 1) kazne koje izriču nadležni organi, kao i kamate na odložena, neizvršena i druga plaćanja koja se odnose na neizvršavanje obaveza iz zaključenih ugovora,
 - 2) troškovi naknade šteta, nastali zbog propusta operatora tržišta, i
 - 3) drugi troškovi koji nijesu u funkciji obavljanja energetske djelatnosti.

Trošak amortizacije

Član 8

- (1) Trošak amortizacije utvrđuje se na osnovu:
- 1) nabavne vrijednosti osnovnih sredstava na kraju godine t-1, uvećane za vrijednost osnovnih sredstava čija je nabavka odobrena za godinu podnošenja zahtjeva i za regulatorni period za koji se prihod utvrđuje,
 - 2) korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, i
 - 3) primjene proporcionalne metode amortizacije.
- (2) Na utvrđeni trošak amortizacije se primjenjuje projektovana inflacija za godinu t+1 za koju se utvrđuje vrijednost.

Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti

Član 9

- (1) Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti se utvrđuje primjenom stope koja je jednaka prosjeku mjesečnih prosječnih ponderisanih pasivnih kamatnih stopa na depozite pravnih lica ročnosti od jedne do tri godine za godinu t-1 koje objavljuje Centralna banka Crne Gore.
- (2) Stopa utvrđena na način iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ukupne utvrđene troškove poslovanja za regulatornu godinu.

Ostali prihodi

Član 10

Ostali prihodi su prihodi od obavljanja neenergetske djelatnosti, prihodi od premija, subvencija, donacija, prihodi od naknada za pružanje usluga evidentiranja bilateralnih ugovora i drugi prihodi koji nijesu posebno specificirani, a mogu se pojaviti u poslovanju operatora tržišta.

Korekcije iz prethodnog perioda

Član 11

- (1) Prilikom utvrđivanja prihoda i naknade za rad za regulatorni period, Agencija će izvršiti korekcije po osnovu razlika između utvrđenih i ostvarenih veličina koje nijesu obuhvaćene prethodnim

odlukama Agencije, na osnovu konačnih podataka, a u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija.

- (2) Kada je ostvarena dobit veća od utvrđene razumne dobiti iz člana 9 ove metodologije zbog odstupanja ostvarenih veličina u odnosu na utvrđene veličine, koje su predmet korekcija iz stava 1 ovog člana, operator tržišta vrši vremensko razgraničenje prihoda.
- (3) Iznos prihoda iznad razumne dobiti iz stava 2 ovog člana, smatraće se prihodom godine u kojoj se primjenjuju korekcije utvrđene za godinu u kojoj su nastala vremenska razgraničenja.

III NAKNADA

Naknada i plaćanje

Član 12

- (1) Naknada za rad operatora tržišta, odnosno prihod koji se transponuje u naknade RDP_{t+n}^{TUN} , izračunava se na osnovu troškova poslovanja, troškova amortizacije i razumne dobiti, umanjeno za ostale prihode, uz primjenu odgovarajućih korekcija.
- (2) Prihod iz stava 1 ovog člana se sastoji iz tri dijela:

$$RDP_{t+n}^{TUN} = RDP_{t+n}^{BO} + RDP_{t+n}^{VR} + RDP_{t+n}^{PP}$$

gdje je:

RDP_{t+n}^{BO} – dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna ($RDP_{t+n}^{BO} = RDP_{t+n}^{TUN} * 50\%$)

RDP_{t+n}^{VR} – dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču voznih redova ($RDP_{t+n}^{VR} = RDP_{t+n}^{TUN} * 15\%$),

RDP_{t+n}^{PP} – dio prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od povlašćenih proizvođača ($RDP_{t+n}^{PP} = RDP_{t+n}^{TUN} * 35\%$),

n - 1, 2, 3..

- (3) Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna (RDP_{t+n}^{BO}) transponuje se na:
 - 1) operatora prenosnog sistema ($RDP_{t+n}^{OPSB0} = RDP_{t+n}^{BO} * 40\%$)
 - 2) operatora distributivnog sistema ($RDP_{t+n}^{ODSBO} = RDP_{t+n}^{BO} * 20\%$),
 - 3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca ($RDP_{t+n}^{SBO} = RDP_{t+n}^{BO} * 20\%$),
 - 4) proizvođače koji su balansno odgovorni ($RDP_{t+n}^{PBO} = RDP_{t+n}^{BO} * 20\%$),
- (4) Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču voznih redova (RDP_{t+n}^{VR}), transponuje se na:
 - 1) operatora prenosnog sistema ($RDP_{t+n}^{OPSVR} = RDP_{t+n}^{VR} * 40\%$),
 - 2) operatora distributivnog sistema ($RDP_{t+n}^{ODSVR} = RDP_{t+n}^{VR} * 20\%$),
 - 3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca ($RDP_{t+n}^{SVR} = RDP_{t+n}^{VR} * 15\%$),
 - 4) proizvođače koji su balansno odgovorni ($RDP_{t+n}^{PVR} = RDP_{t+n}^{VR} * 15\%$),
 - 5) trgovce ($RDP_{t+n}^{TVR} = RDP_{t+n}^{VR} * 10\%$).

- (5) Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju povlašćeni proizvođači izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/kWh:

$$N_{t+n}^{PPi} = \frac{RDP_{t+n}^{PP}}{E_{t+n}^{PP}}$$

gdje je:

E_{t+n}^{PP} – količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1 i t+2.

- (6) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 5 ovog člana na osnovu ostvarene proizvodnje električne energije u mjesecu za koji se vrši obračun, za svakog povlašćenog proizvođača pojedinačno.
- (7) Naknada za rad operatora tržišta koju plaća Operator prenosnog sistema izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec:

$$N_{t+n}^{OPS} = \frac{RDP_{t+n}^{OPSBO} + RDP_{t+n}^{OPSVR}}{12}$$

- (8) Naknada za rad operatora tržišta koju plaća Operator distributivnog sistema izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec:

$$N_{t+n}^{ODS} = \frac{RDP_{t+n}^{ODSBO} + RDP_{t+n}^{ODSVR}}{12}$$

- (9) Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju snabdjevači, kupci samosnabdjevači i snabdjevač posljednjeg izbora i ranjivih kupaca izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/kWh:

$$N_{t+n}^{Si} = \frac{RDP_{t+n}^{SBO} + RDP_{t+n}^{SVR}}{E_{t+n}^S}$$

gdje je:

E_{t+n}^S – količina električne energije za potrebe kupaca priključenih na distributivni i prenosni sistem računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1 i t+2.

- (10) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 9 ovog člana na osnovu ostvarene količine električne energije predate kupcima na mjesečnom nivou za svakog snabdjevača pojedinačno.
- (11) Naknada za rad operatora tržišta, koju snabdjevač, koji je imao status javnog snabdjevača, naplaćuje od krajnjih kupaca, dok se primjenjuju Zakonom propisana ograničenja formiranja cijena, izračunava se na osnovu sljedeće formule i iskazuje u €/mjesec/kupac:

$$N_{t+n}^{JS} = \frac{N_{t+n}^{Si} * E_{t+n}^{JS}}{BK * 12}$$

E_{t+n}^{JS} - količina električne energije za potrebe domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1 i t+2,

BK – broj kupaca iz kategorije domaćinstva i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva, računat kao prosjek broja kupaca u godini t-2 i t-1 i planiranog broja za godinu t+1 i t+2.

- (12) Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju proizvođači koji su balansno odgovorni izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/kWh:

$$N_{t+n}^{Pi} = \frac{RDP_{t+n}^{PBO} + RDP_{t+n}^{PVR}}{E_{t+n}^P}$$

gdje je:

E_{t+n}^P –količina proizvedene električne energije, osim električne energije proizvedene od strane povlašćenih proizvođača, računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1 i t+2.

- (13) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 12 ovog člana na osnovu ostvarene količine proizvedene električne energije u mjesecu za koji se vrši obračun, za svakog proizvođača pojedinačno, osim povlašćenih proizvođača.

- (14) Naknada za rad operatora tržišta koju plaćaju trgovci izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec/trgovac:

$$N_{t+n}^T = \frac{RDP_{t+n}^{TVR}}{BT * 12}$$

gdje je:

BT - broj trgovaca koji realizuju interne transakcije, računat kao prosjek broja trgovaca koji su bili registrovani u godini t-2 i t-1 i planiranog broja za godinu t+1 i t+2.

- (15) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 14 ovog člana za svakog trgovca koji realizuje interne transakcije na mjesečnom nivou.

IV POSTUPAK UTVRĐIVANJA REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I NAKNADE

Sadržaj zahtjeva

Član 13

- (1) Postupak utvrđivanja prihoda i naknade za rad operatora tržišta pokreće se zahtjevom koji je operator tržišta dužan da podnese Agenciji u Zakonom propisanom roku.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se na Obrascu O, koji je objavljen na internet stranici Agencije.
- (3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana operator tržišta je dužan da dostavi sljedeću dokumentaciju:
 - 1) poslovni plan za naredni regulatorni period. po godinama, koji sadrži:
 - a) projekcije finansijskih iskaza,

- b) projekcije kapitalnih ulaganja,
 - c) projekcije otplate kredita namijenjenih finansiranju nabavki osnovnih sredstava i opreme i očekivanih koristi od tih ulaganja,
 - d) projekcije troškova poslovanja i prihoda,
- 2) registar osnovnih sredstava, sa obračunom amortizacije za sve godine regulatornog perioda,
 - 3) popis svih dugoročnih i kratkoročnih kredita sa podacima o valuti kredita, izvornoj vrijednosti kredita, vrijednosti kredita na kraju svake regulatorne godine, kamatnu stopu i raspored otplate duga,
 - 4) dokumentaciju za obračun parametara iz člana 7 ove metodologije,
 - 5) podatke za obračun naknade iz člana 12 ove metodologije,
 - 6) detaljan obračun predloženog prihoda i naknade, u skladu sa ovom metodologijom,
 - 7) zaključni list za prethodnu godinu sa otvorenim saldima (nezaključen).
- (4) Operator tržišta je dužan da dostavi i druge podatke i dokumentaciju na zahtjev Agencije koji mogu biti potrebni za donošenje odluke.

Način dostavljanja dokumentacije

Član 14

Dokumentacija iz člana 13 ove metodologije se dostavlja u pisanoj formi i u elektronskom obliku koji omogućava dalju obradu podataka.

Razmatranje zahtjeva

Član 15

- (1) Agencija na internet stranici objavljuje zahtjev operatora tržišta za utvrđivanje prihoda i naknade, sa podnesenom dokumentacijom.
- (2) Mišljenja i primjedbe na zahtjev iz stava 1 ovog člana zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od osam dana od dana njegovog objavljivanja.
- (3) Ako zahtjev sadrži formalni nedostatak ili ako je nerazumljiv ili nepotpun, Agencija će najkasnije u roku do 14 dana od dana prijema zahtjeva zatražiti od podnosioca zahtjeva da nedostatke otkloni i obavještenje o tome objaviti na internet stranici.
- (4) Operator tržišta je dužan da nedostatke u zahtjevu otkloni u roku od 10 dana od dana prijema podneska iz stava 3 ovog člana.

Objavljivanje izvještaja

Član 16

- (1) Izvještaj o analizi dokumentacije sa predlogom prihoda i naknade Agencija objavljuje na internet stranici.
- (2) Mišljenja i primjedbe na izvještaj iz stava 1 ovog člana zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od sedam dana od dana njegovog objavljivanja.

Razmatranje izvještaja

Član 17

- (1) Poziv za sjednicu Odbora Agencije dostavlja se podnosiocu zahtjeva najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice.
- (2) Obavještenje o održavanju sjednice Odbora Agencije objavljuje se na internet stranici.

Donošenje odluke

Član 18

- (1) Odbor Agencije donosi odluku o utvrđivanju prihoda i naknade u roku utvrđenom Zakonom i dostavlja je podnosiocu zahtjeva i subjektima iz člana 1 stav 2 ove metodologije.
- (2) Odluka iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Regulatorni period

Član 19

Prvi regulatorni period, u skladu sa ovom metodologijom, počinje 01. januara 2020. godine i traje do 31.12.2021. godine.

Inflacija

Član 20

Ako podaci o projektovanoj inflaciji u Crnoj Gori za godinu t+n nijesu objavljeni od strane nadležne institucije do donošenja odluke o utvrđivanju prihoda i naknade, koriste se podaci o projektovanoj inflaciji za godinu t+n-1.

Prestanak važenja

Član 21

Danom stupanja na snagu ove metodologije prestaje da važi Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 41/16).

Stupanje na snagu

Član 22

Ova metodologija stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 19/1007-34

Podgorica, 14.05.2019. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević, s.r.